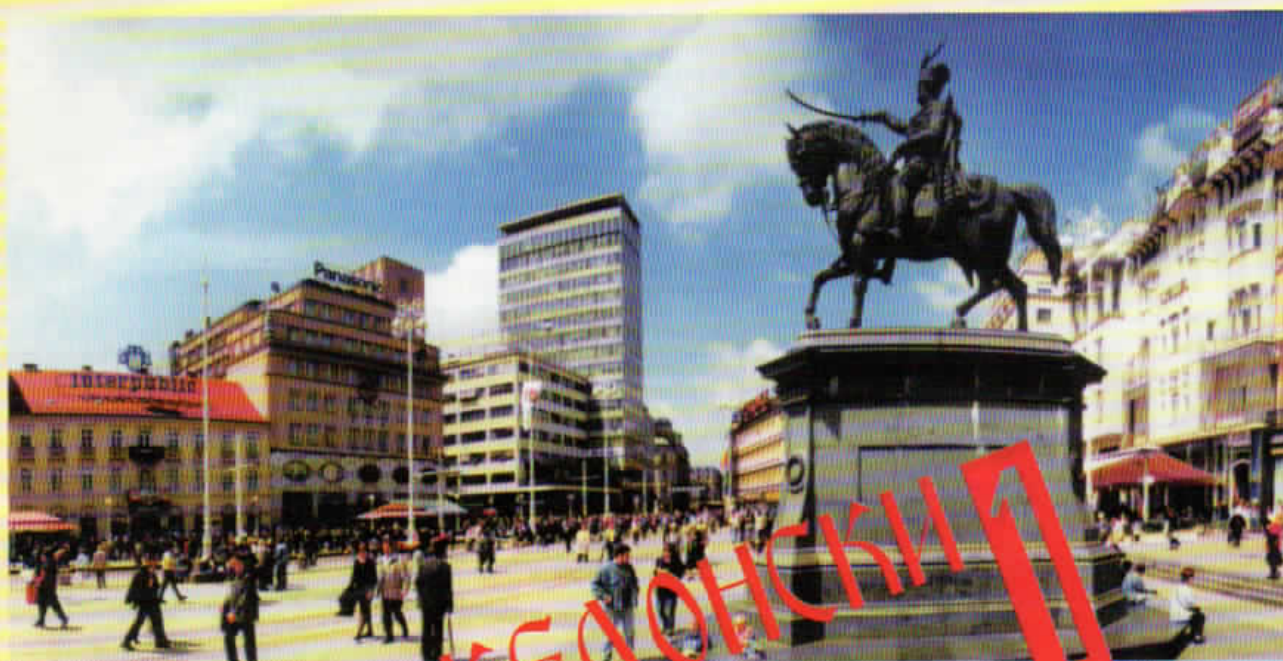

МАКЕДОНСКИ ГЛАС

POSEBAN BROJ
ПОСЕБЕН БРОЈ
PROSINAC-DEKEMVRI 2003

ISSN 1333-7769

МАКЕДОНСКИ
ГЛАС

Година I
Август-септември
КОЛОВОЗ-УЈАН 1993
ВО РЕПУБЛИКА ХРВАТСКА-ЗАГРЕБ

ВЕСНИК НА ЗАЕДНИЦАТА НА МАКЕДОНЦИТЕ

ДЕСЕТ ГОДИНИ НА МАКЕДОНСКИ ГЛАС

„SKOPSKO PIVO“ NA +40⁰

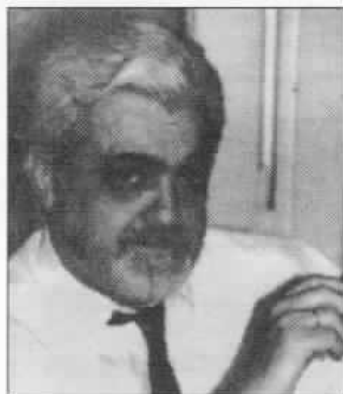
Огнен Бојадиски

Глигор Саздовски

Михајло Ничота

Федор Креља

Zapala me je ugodna dužnost da Vama čitateljima, približim sve „muke po Matiji“ u realizaciji ovoga što je u Vašim rukama: „Makedonski glas“. Kao i obično sve je krenulo od onog „rekla-kazala“ što je neko vrijeme funkcioniralo kao pokvareni telefon. Ožujak, travanj, svibanj, svibanj bilo je proljetno buđenje i ona večna dilema hoćemo, možemo i kako. Ugodnih trenutaka bilo je daleko više u tim popodnevnim i večernjim druženjima po zagrebačkim kafićima i međusobnim susretima nas nekoliko entuzijasta. Članovi Izvršnog odbora Zajednice Makedonaca u Republici Hrvatskoj bili su uz nas i s nama. To nam je bila zadugo jedina utjeha sve dok nije u Zagreb doputovao g. Đuner Ismail ministar kulture Republike Makedonije.

Kroz naš susret i razgovor s njim u Klubu kulturnih radnika Hrvatske „Kod Drageca“ tijekom svibnja o.g. on je svesrdno podržao našu ideju i koncepciju u obećao maksimalnu pomoć. To je bio onaj čudan prasak zadovoljstva da se može seriozno krenuti. I svi smo u mah krenuli na posao. Prvi tekstovi bili su gotovi u lipnju a ostali prema dogovorenim rokovima tako da smo ja i g. M. Ničota sredinom srpnja krenuli na put u Skopje da tamo tiskamo prvi broj „Makedonskog glasa“.

Na put s nama nije mogao samo jedan član redakcije od samog njenog osnutka: Dimče Popovski. Imam potrebu da u ime redakcije i svoje osobno izrazim najdublju žalost što je naš član i jedan od inicijatora ovog glasila iznenada sve nas ostavio zauvijek. Dimitrije Popovski je čovjek koji je svoju ljudsku i profesionalnu afirmaciju stekao u Zagrebu i Hrvatskoj i kao čovjek i kao novinar i izdavač i kao Makedonac. Svi smo ga voljeli i cijenili. Nedostajat će nam. Imao je neobično jaku volju, vjeru u ljude i neizmjerni optimizam. Dimče će nam nedostajati ali morat ćemo bez njega njegovim putevima o kojima je sanjao.

Već u prvom broju pisao sam o posjeti institucija i uglednih osoba koji su htjeli surađivati ne samo s nama nego i s Makedonijom. Među njima su prof. Dubravko Majnarić umjetnički direktor Koncertne dvorane „Vatroslav Lisinski“, prof. dr. Nikša Barešić sa Grafičkog fakulteta, prof. Želimir Grabarić direktor Grafičke škole u Zagrebu, prof. Zvonimir Lisinski ugledni novinar i urednik Dramskog programa HTV prof. Ivo Štivičić. Naravno tu su i mnogi drugi.

„Makedonski glas“ smo radili ljeti po poznatim skopskim vrućinama. Pomagači su nam mnogi od kojih najviše zagrebački studenti danas ugledni grafički djelatnici u skopskim i makedonskim tiskarama. Vojče, Gavroš, Ljupčo, Mile, Jovko i drugi. Dali su sve od sebe da prvi broj bude na vrijeme otiskan i dostavljen u Zagreb u vrijeme „Iindenskog piknika“ na Sljeme.

Uz poznato „skopsko pivo“ i uvijek veselo društvo uspjeli smo u tiskari „Goce Delčev“ ugledati prve otiske naših novina. Znali smo da je to prvorođenče, bilo je puno grešaka svakojakih ali na to nismo obračali baš previše pažnje. List je bio pred nama i nismo baš previše marili kako će reagirati „glavni“ a znali smo da će čitaoci biti oduševljeni. Ovo pogotovo što smo se izborili da list ide dvojezično na makedonskom i hrvatskom.

Kada je naša „euformija“ prošla shvatili smo da kao profesionalci imamo daleko više obaveza pred našim čitaocima. Postali smo strožiji. Dali ćemo to i ostati vidjet će se.

Mišo i ja i naši skopski grafičari, probili smo led. U redakciji su kasnije dolazila pisma i pohvale, naravno kao i kritike. Sve je to dio uvijek nezahvalnog novinarskog i tiskarskog posla. A to je naše veselje. Hodati po žici i uvijek stvarati nešto novo i dobro. Nadamo se da će tako biti i ubuduće. Hvala Vam što ste s nama.
Vaš Fedor Kreļa

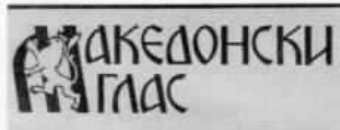
Славица Ефремова

Лилјана Стефановска

Костадин Атанасов

Zagreb: na Makedonците во Република Хрватска, Загреб, Прерадоновиќа, 17 вл. 425-766
 За издавачот:
 д-р НИКОЛА ГРОЗДАНОВСКИ
 Главен уредник:
 ОГНЕН БОЈАДИСКИ
 Редакција:
 Михајло НИЧОТА, Лилјана СТЕФАНОВСКА,
 Федор КРЕЉА, Глигор САЗДОВСКИ, Саша
 ЕФРЕМОВА, секретар на редакцијата,
 Костадин АТАНАСОВ (фотографија)
 Жиро сметка:
 За „Маведонски глас“ М102-678-62341 – Загреб
 За членовите на Здружението овој број чини 4000
 ХРД. При основа на одредбите од чл. 58 став 3 од
 Законот за јавно информирање во РХ (Народне
 Новине бр. 22/1992, весникот е пријавен и реги-
 стрiran под број 421 во Министерството за кул-
 тура и просвета – Сектор информирање –
 14.7.1993 г.
 ПЕЧАТЕН Е ВО ИМП „НОВА МАКЕДОНИЈА“
 Скопје

Благоја Јовановски

ПРВИТЕ ДЕСЕТ ГОДИНИ

Почитувани читатели,

Секоја Редакција секое информативно гласило, го оправдува своето постоење доколку успева да одговори на потребите, барањата и желбите на неговите читатели.

Постоењето на Македонски глас е условено од мноштво специфични мотиви и цели интереси и вероватно поради тоа ја живее десетата година на своето постоење и да остане верно на првичната замисла за неговото раѓање во дамнешната 1993 година.

Опстојива веќе десет години како гласник на Заедницата на Македонците во Република Хрватска.

Од страниците на Македонски глас извира пораката да се зачуваат националните белези, јазикот, фолклорот, верата.

Во првиот број на Македонски глас на првата страница можеме да ја прочитаме Насловната беседа која гласи: "Сакаме да го сочуваме нашиот национален идентитет и нашиот јазик, да одржиме постојан континуитет со Македонија. Сакаме да ја почитуваме Хрватска, да бидеме нејзини лојални и чесни граѓани. Сакаме достоинствено да кажеме дека сме Македонци".

Затоа Ве повикуваме на соработка, да ги чуеме вашите размислувања и идеи, што сакате да содржи ова списание, што му недостига за да биде поблиску до вашите очекувања. Само на тој начин успехот ќе биде потполн, а "Македонски глас" на задоволство на сите ќе ја продолжи својата бла-

городна мисија за навек. Пишувајте ни, јавувајте се.

На сите соработници и читатели во името на Редакцијата им благодарам на соработката и на честитките упатени по повод десетгодишнината од печатењето на првиот број на Македонски глас.

Нека ни е честит заедничкиот јубилеј, драги наши читатели.

ИМ БЛАГОДАРАМ НА СИТЕ - сеќавање за еден неодминлив почеток

Изминаа десет години од реализацијата на една мошне стара идеја меѓу Македонците кои живееле и твореле во Загреб, скоро пред шеесетина години, за да ја реализираат нивните сонародници во сосем друго време, околности и се разбира поединци. Малку е познато, во пошироки рамки, дека всушност првиот издавач на еден весник со македонска тематика е охриданиецот Г. И. Капчев 1896/8 г. со весникот "Македонија" (излегле само три броја), за скоро по триесетина години членовите на друштвото "Вардар" да направат неуспешен обид, но сепак обид, кој 1939 г. ќе го повтори Кочо Рацин со "Нашиот Весник" (шапилографирано издание без трага и глас). Во тој обид победоносно ќе успеат "Белите мугри", а се до 1992/3 г.

Иако имало повеќе студентски и слични друштва, засега нема траги за било каков обид да се издава весник или било што слично на македонски јазик во Загреб или пошироко во Хрватска. Со создавањето на Заедницата на Македонците во Република Хрватска, а особено во предвечерието на подготовките да се втемели и МПЦО "Св. Злата Мегленска" во Загреб, по промените од 1990/91 г. меѓу повеќето активисти се појави размислата: ни треба, и можеме ли да издаваме наше гласило? Како член на Управниот одбор на Заедницата и како еден од иницијаторите да се создаде Македонска црковна општина го застапувајќи гледиштето дека ни треба и дека можеме: се разбира прашање беше со кои сили и средства. Ова особено бидејќи сеуште не функционираше до крај Уредот за малцинствата при Владата на Република Хрватска. По долгите консултации, д-р Никола Гроздановски како претседател на Заедницата и г-ѓа Лилјана

Огнен Бојаџиски

Стефановска како претседател на Извршниот одбор во договор со г-ѓа проф. д-р Магдалена Маршавелска свикаа состанок во нејзиниот Кабинет (Правен Факултет - на Горњи Град) каде што во мај 1993 г. беше едногласно донесена одлуката да се покрене издавање на сопствен месечник - како гласило на Заедницата на Македонците во Хрватска. Бев именуван за главен уредник со задача да ја организирам работата на редакцијата, да ги подготвеме материјалите за првиот број и да направиме план за излегување на гласилото; четири броја во годината, незнаејќи со колкави средства располагаме и каде ќе го печатиме весникот. Уште во подготовките се состана редакцијата во состав: Михајло Ничота, Лилјана Стефановска, Славица Ефремова, Федор Креља, Глигор Саздовски и Костадин Атанасов. Благодарение на Славица Ефремова ги користевме просториите на Информативниот центар на "Нова Македонија" во Прерадовиќева улица. Прскаше од идеи и ентузијазам: да биде формат на познатиот "Вечерњи лист", да има што повеќе рубрики, да биде во боја, да се стартува со 10 000 примероци, да се продава на киосците низ

цела Хрватска и сл. Оние членови на редакцијата што имаа извесно новинарско и графичко искуство беа попретпазливи, но сепак ентузијастички настроени. Темелното прашање: финансите демнеше како дамаклов меч, се додека еден ден д-р Никола Гроздановски и г-ѓа Лилјана Стефановска ни објавија дека наскоро во Загреб доаѓа г. Исмаил Ѓунер-тогашен министер за култура на Македонија и дека во договор со него и тоа прашање ќе биде решено. Така и беше: на 18 мај 1993 г. во средбата и разговорите со г. Исмаил Ѓунер беше потврдено дека весникот ќе биде печатен во Скопје и дониран, односно потпомогнат од Министерството за култура.

Кога пак на 23 мај се одржа и првата литургија во чест на браќата св. Кирил и Методиј, на македонски јазик во гркокатоличката црква на Горњи Град што го носи нивното име, од страна на проф. д-р Александар Мустеников и во придружба на г-ѓанот Александар Цандевски, и кога и тие обајцата ја подржаа идејата и ветија помош од Светиот синод на Македонската православна црква, беше јасно дека "Македонски глас" ќе го здогледа денот. Задачите што ги имаше пред себе редакцијата набрзо и ги оствари а Глигор Саздовски како ликовен уметник ги одбра главата, дизајнот и графичкиот облик. Се разбира немаше никаква дилема околу прашањето дека весникот треба да излегува двојазично: на македонски и хрватски.

Во договор со управата на Заедницата за извршување на оваа задача во Скопје требаше да отпатуваме јас и Михајло Ничота во текот на јули за да можеме весникот да го поделиме и да се пофалиме за јубилејната пролава 90 г. Илинден што се подготвуваше во Самобор на 2 август. Меѓутоа радоста и одговорноста да го подготви и непосредно уреди првиот број му припадна на искусниот член на редакцијата и познат новинар Михајло Ничота, јас не можев да отпатувам.

Првиот број на "Македонски глас" со Михајло го уредуваме и телефонски, бидејќи

како и секогаш дојде до некои измени и корекции, до уфрлувања на нови содржини и сл. Можеби помалку школски, но сепак тој си го здогледа белиот ден и луѓето во Самобор беа одушевени - никој не гледаше на грешките, на слабиот прелом, разиграните слова, фотографиите без агенда и сл.

Ги гледам денес првиот и вториот број: како близнаци, и си помислувам на едно време-невреме, на еден ентузијазам и љубов, на едно заедничко определување и нештедење сили, на еден творечки огон низ кој сите минавме се до новиот формат, до печатењето во Самобор, во печатницата А. Г. Матош и дологодишната соработка со г. Божидар Фресл, на кој што и му должиме голема благодарност, како и на целиот графички колектив на печатницата - зошто тука во Самобор отпечативме ни малку ни повеќе скоро 21 број во денес познатиот формат за кој е најзаслужен г-дин Глигор Саздовски. Издржав скоро осум години со три рердакции. Во оваа прилика би сакал да им се заблагодарам на сите членови на редакциите со кои соработував, на сите соработници и особено на сите членови на управата на Заедницата и управите на сите македонски друштва во Хрватска без чија соработка и работа "Македонски глас" немаше да стане тоа што е денес. Нека е честит јубилејот и нека се шири и жари тој Глас на Македонците во Република Хрватска.

Огнен Бојаџиски

Благоја
Стефановски

БЛАГОЈА СТЕФАНОВСКИ, министер за култура на РМ

СЕ НАДЕВАМ ДАКА ОВАА ГЕНЕРАЦИЈА ЌЕ ДОЖИВЕЕ МАКЕДОНИЈА ДА БИДЕ ПОБОГАТА И ПОСРЕЌНА

Господине министре ја користам оваа прилика да ве замолам, да за читателите на Македонски глас ми одговорите на неколку прашања за културните дејности во Македонија и надвор од неа.

Господине министре, почестени сме што во нашава средина сте прв министер кој не посетува. Нас оддалечените Македонци секој гостин од нашата постојбина го доживуваме како драг гостин, а посебно министер за култура кој е и "Наш министер". Верувам дека имате многу обврски во многуте македонски културни секојдневија, но како сме сместени ние, оддалечените во нив?

Ви благодарам што ме поканивте да дојдам кај Вас. Мојот работен предстој во Опатија ми даде можност да се стретнам со вас, за кое знам дека доста добро сте организирани, добри домаќини и заинтересирани за битието на Македонија. Не само јас, туку моето министерство е запознато доста добро со вашите дејности. За вашата работа во Република Македонија се знае.

Како ни ги оценувате гледано од Ваш аспект активностите и популарноста на македонските здруженија во Република Хрватска и дали сметате дека Република Македонија треба повеќе да стори за развојот и опстојноста и контакти со нив?

Секако дека вакви информации ме радуваат. Во разговор со министерот Вујиќ од Република Хрватска ги слушнав овие зборови: Презентација на македонската култура надвор од неа е добредојдена и од голема е важност за државата, за нејзиниот рејтинг. Посебно ме радува дека вие во Република Хрватска завземате врвно место помеѓу малцинските заедници, за што верувам дека е тоа ваше дело.

Знам дека Македонија е во големи економски проблеми, како и многу други земји во транзиција; голема невработеност, нерешени многу политички прашања, односите со меѓународната заедница за да се пристапи во неа, односите со соседите и тн., слаби се можностите за финансиско помагање на здруженијата надвор од Македонија, но ние мислиме дека би требало сепак да ни се олеснат некои трошкови за угостување на КУД, уметници, сликари, приказ на македонски филмови и сл., да ни се помогне во обогатување на книжниот фонд, некој весник, посебно локалните весници, како на пример, еве во друштвово веќе неколку години е присутен Битолски весник?

Многу добро ми се познати трошковите кои се за гостување на КУД, ансамбли, групи на уметници, изложби сл., но цената е таа, голема група голем трошок. Македонија како што рековте финансиски доста е оптеретена со многу проблеми, па и за културата сигурно нема доста средства. Затоа сум, да за вакви или слични гостувања се изнајде модус ако е тоа можно, обострано финасирање, или да некои од трошковите бидат на терет на ова министерство. Ние оваа година со Танец гостувавме во Сава Центар, Лисински, Цанкариев дом, бевме во Мелбурн и во Операта во Сиднеј-Австралија, планираме да одиме во Канада и тн., овие гостувања се остваруваат со учество на Министерството за култура и со

помош на македонската заедница во државите каде се гостува. Имаме можност да ви помогнеме во книжниот фонд, само речете ни кои книги ви требаат. Со печатот е друга работа, сите весници се во приватни раце, сами се финасираат, но и тука би требало поголема кооперативност, посебно со локалните весници. Се надевам дека оваа генерација ќе доживее Македонија да биде побогата и посреќна, а овие проблеми многу полесно ќе ги решава.

Нешто за Македонија. Колку се вложува во културата, културната инфраструктура. За предходната министерка се велеше дека многу сторила, посебно во Охрид, Самоиловата тврдина, Плаошник, во Битола Широк Сокак, Крушево и тн. Вие во еден интервју изјавивте дека се заложувате за "Жива уметност". Појаснете ни ги овие два збора?

За зафатите кои ги споменавте човек и сега треба да има убави зборови. Предходниот министер имаше дел средства од продажба на некои делови од стопанството. Но јас јавно кажав кога дојдов во ова министерство дека се определувам за приоритети, но не на сметка на уметникот кој е креативен во моментот, за оној кој создава и остава белег од денешницава за идните времина. Како човек искусен во културниот менаџмент тоа го кажав на почетокот на мандатот, без ветувања и нереални очекувања. Стандардот е низок, има голема невработеност и не постојат такви спонзори кои ќе ја сервесираат културата. Многу луѓе преку ноќе се обогатија. Нивниот сенс за културата и државните добра ќе се почувстуваат за неколку генерации. Денес проблемите - факт е дека некои објекти прокиснуваат, други се руинирани, имаме многу национални институции и многу поединци кои чекаат од буџетот на Министерството за култура. Мое мислење во негувањето на таа "Жива култура" да е определба уметникот, да не се запоставува.

Ќе напоменам дека изведовме некои крупни работи, врз монументалните објекти кои беа во распаѓање. Цело Крушево го

реставриравме, вложивме во Смилево каде со години не е ништо изградено нити еден споменик на култура, споменикот на Даме Груев беше руниран, но чудно ми е зошто нема спомен куќа на Даме Груев или на Смилевскиот конгрес иако Крушевската република не може да се замисли без него. Имаме проблеми и со вработеноста во културните институции. Во културата има вишок вработени кои не се дел од креативците, не се во функција на создавање на културата. Но имаме недостаток на креативни кадрови во Танец, на солисти во Операта, во оркестарот, хорот и сл. Тоа е така зошто стручните луѓе и луѓето од сферата на културата не се определуваат како партиски, што во предходната власт беше примарно.

Оваа година во Македонија се одбележуваат 100 години од Илинденското востание и 100 години на македонската државност, како се одбележани? Некои од критичарите, нарочно опозицијата ви префрлуваа за доцнење со одбележувањето, а и за мали незабележани свечености во многу градови во Македонија? Дали е вистина дека "Црешовото топче" е позајмено од Турција или пак вратено за стално?

Критиките доаѓаа од некои медиуми. Зборував со нивните уредници, кои велат дека не се чувствувала широка поддршка, Илинден го немало во домовите, на улица, во институциите, во кафеаните. Се согласив дека не се чувствува нешто крупно! Но не е потполно точно да не се слави. Денес многумина очекуваат сензации, а во тој смисол ги разбираам реакциите, но да не ја заборавам едукативната функција што треба медиумите да пишуваат за карактерот на Илинденското востание, за голготата, отколку да се шпекулира за владината незаинтересираност за Илинден. Вистина е дека Црешовото топче е позајмено од турската држава, што воедно и заблагодарувам што го сочувала, зошто кај нас ќе беше уништено кој знае од кога. Турција била над ефемерниот миг, па иако била непријателска, сега ни го позајмува со сите

почести. Зошто да ги доживуваме како непријатели кога сега навистина ни се пријатели ?

Во Македонија исто така има доста малцински здруженија, како е решено нивното финансирање, колку се нивните дејности застапени во медиумите, каков е односот во локалните самоуправи наспрем нив. Македонско - хрватското здружение со седиште во Скопје и Битола, гостуваше во Република Хрватска, во Пула, Ровињ, Загреб и Сплит. Во Загреб беа гости во Хрватскиот сабор. Дали и во Македонија на наши надворешни здруженија кои ја посетуваат Македонија се примени на ваков или сличен начин ?

Во Македонија вистина има многу малцински здруженија како и во Хрватска. Но со финансирањето на здруженијата не сум потполно задоволен, мала е државната помош, нешто од локалните власти и од спонзорства, што е сватливо во однос на тоа да Македонија е економски многу послаба од Хрватска па и некои држави во транзиција. Секако вашето гостување во Македонија со голема радост го прифаќаме и се ќе сториме во нашите можности достоинствено да ве угостиме.

Вие сега бевте во Рим - во Ватикан на беатификација на Мајка Тереза. Делегацијата беше примена од Светиот отец Папата Иван Павле. Во печатот прочитавме дека во Албанија и на Косово е прогласен државен празник во чест на нивната "Сограѓанка". На Хрватската телевизија во вестите е речено дека Мајка Тереза е родена во Скопје кое тогаш беше во Турска територија. Македонија даде протестна нота до владата на Република Албанија, дали е тоа се?

Сметам дека ваковиот потез не е во дух на добрососедски односи. То што е Мајка Тереза родена во Скопје, во Турско време или било кога незначито сега да створуваме тензии за некакви посвојувања. Таа е и дел

на целиот свет, дел на своите дела во Калкута а и по светот, и тоа ја чини нејзината големина да ја прогласат за Блажена.

Во Опатија бевте на Конференцијата на Министерите за култура на Советот на Европа. Оваа конференција треба да придонесе да се одржуваат културните разлики помеѓу здруженијата и групите внатре во здруженијата. Збор е за толеранција и соживот на различните култури, обичаи и традиции. Меѓутоа една од учесниците на предходната конференција изјави: " Расте уверение дека мирот помеѓу религијата и цивилизацијата не е можен без дијалог на религијата и културата".

Да, бев еден од 32-та министра и делегациите на 48-те држави. На четвртата конференција на Меѓународните мрежи за културните различности и Министерската конференција за култура на земјите членки на Совет на Европа. На конференциите е донесена декларација за улогата на Министерите за култура и нивната обврска за подигнување на интеркултурниот дијалог, со посветено внимание на културната различност, потреба за плурализам и независност на медиумите, кои поради политички причини и монополизација се доведени во прашање да бидат средство за злоупотреба на културата, потоа да се спречуваат културните судири, те потакнување на мерки за помириби, притоа треба да се земе во обзир Европската конвенција за човечките права. На конференциите посебно е подвлечено за отворање на дијалог, и отвореност на европските земји према земјите на јужната обала на Медитеранот и централна Азија. Секако, за уверението што го спомнавте, дека мирот помеѓу религијата и цивилизацијата не е можен без дијалогот на религијата и културата, се разбира дека сите сакрални објекти се дел од културните знаменитости те нивниот пристап е неопходен за духовните потреби на цивилното друштво.

Разговарал: Владо Настески

Амбасадорот Махи Несими по повод десет годишнината на
"Македонски глас"

ОГЛЕДАЛО НА НАШЕТО БИТИЕ

Амбасадорот Махи Несими

Нештата се случуваат кај нас, меѓу нас и со нас. Тоа низ историјата не еднаш е потврдено. Токму и оваа статија е едно од многуте нешта. Се случи тоа што било пишано да се случи. Од Бога ли? Судбината? Вероватно таа посакала така да биде! Нејсе.

Дојде Марина Апостоловска во Амбасадата и ја изнесе својата доста професионална идеја по повод јубиларниот број, десет години од излегувањето на "Македонски глас". "Сакаме да направиме интервју со Вас," рече таа.

"Вистина е дека во минатиот број имавме представителен текст за Вас, но тоа сметаме дека нема да биде криво сфатено од нашите ценети читатели, бидејќи овој сепак е јубиларен број" - кратко резимира Марина. Закутев и молкум размислував и длабоко во себе одлучив? Тоа можам и јас самиот да го направам. Ќе пишувам јас. Но токму тогаш проработи внатрешниот немир. Како да го кажам тоа што одлучив? Како ќе бидам сфатен?

Времето минуваше, а ја ќутев. И на крај го кажав тоа што го мислев. Да не должам, набрзо падна одлуката. "Да, тоа би било уште подобро" - заклучивме двајцата. А да се пишува за таков значаен јубилеј представува привилегија, ќе се сложите и вие, почитивани читатели. Но, од каде да почнам. Од Македонија или од Хрватска. Од местата каде се пишуваа делата или од местото каде се објавени. Од Велес или Самобор, од Рацин или Штросмаер. Сето тоа е историја, минато. Сето тоа е поука. Сето тоа зборува. Зборува и насочува. Го насочува патот што треба да го изводи секој. Патот на зближување на луѓето и културите. Културите кои силно меѓусебно се проткаени. А тој армиран бетон не може никој да го растура. И не треба да се обиде.

Десетгодишниот јубилеј на "Македонски глас" е потврда дека културата не познава и не признава граници. Таа е силна, многу посилна од политичките режими и идеологии.

Помина и режимот на СХС, и на НДХ, и на СФРЈ, но историјата го одбележува печатењето на "Бели мугри" и на "Македонски глас". И токму затоа уште посилно треба да се застане на браникот на зацврстувањето на пријателството, зачувувањето на националното достоинство и почитувањето на различностите како непремостив елемент за збогатување на културните и цивилизацијските вредности. Тоа представува неопходен услов за интеграција во европските текови кон кои се стремиме. Тоа е придонес кон глобализацијата при што различностите се промовираат според вредностите.

Во тој смисол треба да се свати и делувањето на културните заедници при што нивната основна функција е негувањето но и презентирањето на културните и националните вредности во средините каде што делуваат. Сепак "Македонски глас" е таа табела на која веќе десет години се низат успехите. А тој ќе се збогатува зависно од богатството на културните и другите манифестации што колективно и индивидуално ќе ги осмислуваат и презентираат поборниците на проширувањето на македонската култура. Македонската култура овде во Хрватска, ќе стане уште посилна со развивањето на духот од целосна лојалност кон земјата која нашироко ги има отворено вратите за непречен културен и духовен развој на малцинствата. Прозорецот "Македонски глас" претставува колективно огледало на нашето битие. На минатото, сегашноста и иднина. Нека тоа биде место на кое би сакале да се погледнат сите пријатели на македонскиот народ.

Александар
Толнауер

Списанијата на националните малцинства треба да бидат достапни на сите граѓани

На 28 мај 2003 година се одржаа првите избори за Совети на националните малцинства во Република Хрватска. Према уставниот закон за правата на националните малцинства формиран е СОВЕТ за национални малцинства во Република Хрватска.

За претседател на Советот избран е господин Александар Толнауер. Тоа беше повод да поразговараме со него и да се запознаеме со задачите и работата на новооснованиот Совет.

Македонски глас: *Господине Толнауер, Ви честитаме на изборот за претседател на Советот за национални малцинства. Која е целта на новооснованиот Совет и кои промени можеме да ги истакнете во работата во споредба со претходниот Уред за национални малцинства?*

Tolnauer: Zahvaljujem se na Vašim čestitkama, ali Vam mogu reći da ja već 6 mjeseci obnašam ovu dužnost koliko Savjet do sada djeluje. Savjet za nacionalne manjine Republike Hrvatske je krovno tijelo svih nacionalnih manjina u Republici Hrvatskoj. Ono obuhvaća interese svih 22 nacionalne manjine koje su do sada registrirane. Po novom Ustavnom zakonu o pravima nacionalnih manjina takva institucija je jedinstvena u Europi. Temeljem tog Ustavnog zakona jedna od glavnih ovlasti Savjeta je da osim raspoređivanja novca koji državni proračun osigurava za potrebe nacionalnih manjina, bude ono tijelo koje striktno prati primjenu Ustavnog zakona o pravima nacionalnih manjina. Zakon govori tko čini taj Savjet. Savjet je ono tijelo koje mora biti most između interesa nacionalnih manjina i državnih tijela - Sabora, Vlade i određenih ministarstava. Savjet ima pravo tijelima državne vlasti predlagati rasprave o pitanjima od značaja za nacionalne manjine, a osobito o provođenju zakona koji uređuju manjinska prava i slobode. Time se dobiva vrlo visoka razina normativnog uređivanja manjinskih prava. Ustavni zakon spada u vrhove uređenosti manjinskih pitanja Europi.

Velikom promjenom mogu istaknuti to što po Ustavnom zakonu nacionalne manjine odlučuju i imaju ovlasti sami o sebi. Savjet je dobio tu odgovornu ulogu da raspoređuje dodijeljena materijalna sredstva. Po prvi puta, to je velika novost, u Narodnim novinama br. 111 objavili smo kriterije temeljem kojih se ta sredstva raspoređuju, metodologiju praćenja programa i kompletnu raspodjelu.

U našem društvu, na žalost, još postoje mnoge mistifikacije i stereotipi što se tiče nacionalnih manjina i trošenja proračunskog novca. To je bio najbolji način i ogromna novost da se to razbije. Ne može se više tvrditi da se ne zna kako i kome daje novac, nego postoje kriteriji i svaki građanin ove zemlje može putem WEB stranica vidjeti gdje se taj novac investirao i za koji program određene nacionalne manjine.

Македонски глас: *Што ново добиваат националните малцинства со формирањето на Советот?*

Tolnauer: Savjet raspoređuje sredstva nacionalnim manjinama u području izdavaštva, informiranja, kulturnog amaterizma i kulturnih manifestacija programa koja proizilaze iz bilateralnih sporazuma i ugovora i programa za stvaranje pretpostavki za ostvarivanje kulturne autonomije nacionalnih manjina.

Savjet je pokrenuo i projekt medijskog predstavljanja nacionalnih manjina. U suradnji s HRT - om pokrenuli projekt specijaliziranih emisija za nacionalne manjine. To je projekt koji obuhvaća dio Ustavnog zakona o jeziku i pismu nacionalnih manjina. Inzistiramo da unutar medijskog prostora nacionalne manjine dobiju emisiju na svom maternjem jeziku i da emisije vode predstavnici manjina koji bi se za taj program educirali.

Savjet je pokrenuo i projekt stručnog usavršavanja Vijeća nacionalnih manjina i njihovih članova putem radionica ppo županijama. Dobili smo pozitivan odaziv od OSCE -a koji je u taj projekt investirao 105 tisuća eura.

Mi smo kontaktirali mnogo veleposlanstva, organizacije međunarodne zajednice, primili su nas predsjednik Republike i predstavnici Sabora i Vlade i razgovarali o aktualnim problemima nacionalnih manjina. Imamo zakonske pretpostavke i možemo ozbiljno rješavati sve pojavne probleme. Naše društvo je poskonfliktno i još uvijek nosi teret nekih događaja s ovog prostora. Neke nacionalne manjine nisu imune od tih postkonfliktnih situacija. Savjet u tom smislu vidi veliku ulogu u integraciji nacionalnih manjina u život Republike Hrvatske, inzistiramo na njihovom kulturnom identitetu što je predznak svake nacionalne manjine. Savjet je uspio riješiti i pitanje primjena vjeronauka u škole i dopunske nastave za pojedine nacionalne manjine.

Arhitektura odnosa između većine i manjine u hrvatskom društvu je bremenita nekim problemima, a to je stvar strpljenja, mudrosti, tolerancije i razumijevanja pozicija svih.

Posebno nas veseli što smo u Savjetu dobili tri nova člana među kojima je i predstavnik Makedonaca gospodin Tomislav Zojčeski. Savjet je tijelo koje mora imati predstavnike svih nacionalnih manjina. Intencija zakona je da u Savjet uđu predstavnici svih nacionalnih manjina i onih koji zbog svoje brojnosti ne bi mogli postići ulazak ni u jednom gradskom vijeću.

Македонски глас: *Која беше, да речам, првата домашна задача на Вашиот Совет? Како ја оценуваме организацијата на VI - Манифестација на културното творештво на националните малцинства во Република Хрватска со која се претставиме пред хрватската јавност?*

Tolnauer: S početkom rada Savjeta, mnogo smo se angažirali u dijelu kulturnog amaterizma. Savjet je prvi put bio pokrovitelj FEST - NAM -a u Lipovljanima na kojem je sudjelovalo i Makedonsko kulturno društvo "Krstе Misirkov".

Što se tiče VI Manifestacije kulturnog stvaralaštva nacionalnih manjina ja mogu reći s ponosom da smo tu smotru pripremili ali i neke stvari izmjenili. Uvidjeli smo da je taj program velika smotra i zato smo i unijeli neke promjene, uštedjeli vrijeme koje prolazi oko najave, jednostavno tu smo manifestaciju modernizirali.

Dobili smo dosta pohvala od samih nacionalnih manjina, medija i pojedinaca. Drago nam je da se za tu manifestaciju javljaju interesi u medijima matičnih zemalja nacionalnih manjina. Moraju se regulirati autorska prava prijenosa i snimanja stranih medija. To je izvan domena rada Savjeta.

Najbolje smo kritike dobili od samih sudionika koji su iskazali veliko zadovoljstvo.

Nama je važno da na taj način objektivno pokažemo da su nacionalne manjine naše bogatstvo. Na taj se način ne samo međusobno upoznajemo nego i Hrvatska dobiva legitimitet pred Europom, jer pokazuje bogatstvo svojeg kulturnog naslijeđa.

Македонски глас: *Какво сознание имате за работата на Заедницата на Македонците во Република Хрватска и нашето македонско културно друштво "Крсте Мисирков" од Загреб и нивниот допринос за зближување на нашите два народа?*

Tolnauer: Moram reći da ja kao predsjednik Savjeta sam dosta dobro upoznat sa radom Zajednice Makedonaca u Republici Hrvatskoj i to iz dva razloga. Prvo, finansiranjem poznajem programe koje smo mi odobrili i ne govorim iz kurtoazije, vrlo su kvalitetni. A drugo, drago mi je da Zajednica Makedonaca sa svojim informiranjem jedna respektabilna zajednica koja ima kvalitetno izdavaštvo. Vaš časopis "Makedonski glas" informira ne samo članove vaše zajednice nego i ostale prijatelje Makedonaca.

Naša intencija je za budućnost da se časopisi nacionalnih manjina nađu na našim kioscima i budu dostupni svim građanima, jer postoji interes za pojedina manjinska izdanja.

Mi smo izdvojili 410 tisuća kuna za Zajednicu Makedonaca i prihvatili programe za 2003. godinu. Osobno znam da to nije dovoljno, ali moramo biti realni i kretati se u okvirima našeg društva. Ne smijemo zaboraviti da se u ovoj situaciji za amaterizam izdvaja 20 milijuna kuna, a prema Vladi za slijedeću smo godinu uputili zahtjev za povećanje tih sredstava. To me veseli jer će se unutar tih zajednica pokrenuti novi projekti, a pojačale su se i tri nove manjine Rusa, Bugara i Poljaka.

Osobno, moja naklonost prema makedonskoj zajednici potječe još iz mladosti. Bavio sam se glazbom. Volim makedonski melos, to je melodijski ritmički specifikum.

Drago mi je da se ta zajednica razvija u svim gradovima, gdje imate svoja kulturna društva. Makedonija je zemlja s respektabilnom poviješću i mi smo zainteresirani za njenu kulturu i tradiciju.

Tradicionalne veze Makedonije i Hrvatske su dugotrajne još iz prošlih vremena kad smo bili u istoj državi i kad su naša dva naroda imali istovjetnih problema.

Posjeta Vašeg predsjednika Borisa Trajkovskog Zagrebu potakla je sva ova pitanja. Savjet je zainteresiran za produbljivanje tih veza, da one budu još jače.

Vaš nacionalni praznik Ilinden za mene osobno je posebno radostan jer istoga dana i ja slavim svoj rođendan.

Marko Parizoski

Драгутин Лучиќ -
претседател на
Хрватското новинарско
друштво

МАЛЦИНСКИТЕ ПРАВА СЕКОГАШ СЕ УСЛОВ ЗА МНОЗИНСКИТЕ

• *Овие денови се навршуваат 10 години од излегувањето на "Македонски глас". Како Вие гледате на овој јубилеј?*

Лучиќ: Одлично е тоа да се има свое гласило и вистинската информација за тоа што се случува во општеството. Затоа, Ви го честитам овој јубилеј и Ви посакувам уште многу годишници. Познато е дека Друштвото на новинарите на Хрватска е старо 90 години, а со тоа долга е и традицијата на списанието кое го издава. Значи добро е да се има интерно гласило, како што е добро да се има веб страница на Интернет, која секој ден ја ажурираме и на неа објавуваме сè она што се пишува за медиумите.

• *Вие бевте еден од иницијаторите за формирање на Зборот на медиумите на националните малцинства во состав на Хрватското новинарско друштво. Која е целта на овој орган на новинарите?*

Лучиќ: Секако дека нашето Друштво не е задолжено за решавање на прашањата на малцинствата во Хрватска, но како новинари на Хрватска свесни сме дека новинарите на малцинствата имаат специфични професионални проблеми и специфични медијски интереси. Зато им овозможивме да го формираат овој Збор и во неговите рамки се борат најнапред за протежирање на своите новинарски права од кои ќе произлезе и заштита на нивните национални права. Зборот е прв чекор тие заеднички да размислуваат за своите права.

• *Како претседател на Хрватското новинарско друштво какво е Вашето мислење за пласманот на информациите на националните малцинства во медиумите во Хрватска?*

Лучиќ: Сметам дека малку се застапени во пишаните медиуми, а сметам дека и премалку се застапени на Хрватската радио-телевизија како јавен медиум. ХТВ мора нешто повеќе да стори на овој план, можеби не толку во времетраењето, туку во промената на термините за емитување на овие емсии. Според мене, во иднина јавната

телевизија мора да ја исполнува својата јавна функција и во голема мера да ги изразува интересите на малцинствата во Хрватска, што е услов за соживот. Ако им е лошо на малцинството, тогаш ќе му биде лошо и на мнозинството, верувајте. Малцинските права секогаш се услов за мнозинските права. Ако се почитуваат правата на малцинствата, тогаш сигурно ќе се почитуваат и правата на мнозинството.

• *Колку ХНД им помага на своите членови - новинари?*

Лучиќ: Имаме низа бенефиции од попусти на авионскиот превоз, на железничкиот сообраќај, на рент-а-кар, при купувањето мобилни телефони и ред други бенефиции. Во смисол на професионалната помош, а преку ИЦЕЈ, во Опатија организираме работилници (во последниве десет месеци се одржаа 10). Низ овие работилници минаа скоро 1.600 новинари, повеќето од Хрватска, но и од земјите на Источна Европа. Освен тоа, им помогнавме на нашите колеги новинари кои имаат завршено некој степен образование да можат да стекнат диплома - дипл. новинар со положување на испити од две години на Факултетот за новинарство, потоа организираме и во Загреб различни работилници за доспецијализација на новинарите, која ја нарековме "Култура на дијалогот", а особено ми е драго што печатиме специјални книги кои се во функција на посебните интересирања на новинарите од разни области.

• *Кои се плановите до крајот на Вашиот мандат?*

Лучиќ: Мојот мандат истекува до крајот на оваа година, кога се закажани "новинарските" избори. Од она што сум го направил во овие четири години можам слободно да се пофалам со постигнатите резултати. Животот носи и некои можности и некои неможности. Но она што според мене го сметам за најдобро што сум го направил е на полето на социјалниот план, каде членовите на ХНД добија повеќе погодности. Не би сакал сега да ги набројувам сите оние нешта што како бенефиции ги имаат нашите

членови, но сите ние знаеме што тоа значи за сите нас.

• Ви благодариме што одвоивте време за "Македонски глас" со прашањето - беше ли тешко овие четири години да се биде на чело на сите новинари?

Лучиќ: Секако дека беше тешко да се биде претседател на Друштвото, но од друга страна никогаш ова искуство не би го менувал за некое друго. Ги запознав најсветлите и најтемните

страни на човековата душа и мислам дека како еден умерен и многу приземнет новинар кој го заговара јавниот дијалог својата функција добро ја извршил. Секако дека тоа мораат да го кажат и моите гласачи, но морам да истакнам дека не се "фатив" за она што сега е во мода во Хрватска - плукање и навредување, туку разумно, аргументирано и пристojно да разговарам со оние со кои воопшто не се согласувам.

Марина Апостоловска - Вујаклија

МАКЕДОНСКОТО РАДИО ГО ЧЕСТИТА ЈУБИЛЕЈОТ НА "МАКЕДОНСКИ ГЛАС"

По повод јубилејот - 10 години од излегувањето на првиот број на "Македонски глас", примете ги нашите искрени честитки и желби ова гласило на Заедницата на Македонците во Република Хрватска да ги прослави и својот сребрен, златен и тој, што следува по него, јубилеи.

Во изминатава деценија "Македонски глас" сосема го оправда своето постоење и се надеваме дека како досега четири пати, од печат ќе излегува повеќепати во текот на годината. Ова од причина што Гласилото е вистински барометар во презентирањето на општествените, културните и духовните збиднувања во средините на Македонците во таа земја и во изборот на настаните од земјата на своето потекло - Република Македонија. Тоа е и афирматор на мостовите - културни, економски и духовни што ги поврзува Република Хрватска и Република Македонија.

Написите на македонски и хрватски јазик претставуваат лектира за читателите од сите возрасти. Со содржината на секој излезен број на "Македонски глас" ги запознаваме и слушателите на емисијата наменета за нашите во светот "Глас од татковината", која се емитува секој ден освен недела од 22.30 до 02.00 часот по полноќ по средноевропско време, а во вторите и последните петоци и саботи во месецот до 5 часот изутрина, на бранова должина од 241,5 и 370,4 метри или на 810 килохерци, на Интернет на веб страницата на Македонското радио и на Сателитската програма - Радио Македонија преку сателитите: за Европа - Хотбирд 3 - 13 степени Исток и на Еутелсат Њ1 - 10 степени Исток; за Северна Америка - Гатацс 10 Р - 123 степени Запад; за Австралија - ПАС 8 - 166 степени Исток и за Азија - Тхаицом 3 - 78,5 степени Исток. Сателитската програма - Радио Македонија - се емитува 24 часа.

Со надеж дека меѓусебната соработка ќе продолжи и во иднина, средечно ве поздравуваме.

ОДГОВОРЕН УРЕДНИК НА МАКЕДОНСКОТО РАДИО,
Катерина Цветаноска

Никола Гроздановски, првиот претседател на Заедницата на Македонците во Хрватска, за "раѓањето" на "Македонски глас"

ПЕЧАТЕН ПРИКАЗ НА АКТИВНОСТИТЕ

Никола Гроздановски

Господинот Никола Гроздановски е првиот претседател на Заедницата на Македонците во Хрватска, а во неговиот мандат излезе и првиот број на "Македонски глас".

Како дојде идејата за издавање на овој весник, чија десетгодишнината ја славиме годинава?

Откако ја формиравме Заедницата, вели Гроздановски, се јави потреба за издавање и наше гласило. Тоа беше поради тоа што активностите што ги организираше Заедницата од ден во ден се зголемуваа, па беше потребно тие и негде да се објават, односно да бидат зачувани од заборавот. Распишавме конкурс за главен и одговорен уредник, на кој се јавија Марко Паризовски, Михајло Ничота и Огнен Бојаџиски. Управниот одбор на Заедницата се определи за Бојаџиски затоа што тој беше нејзин член и, што е многу важно, до изворот на информациите. Првите броеви на "Македонски глас" беа во форма на дневен весник, а не како денес во форма на списание. Мора да споменеме дека првите два броја беа гратис отпечатени во Скопје, а потоа за наша печатница ја избравме онаа во Самобор, која даде најидеални, се разбира, најевтини услуги.

Кој беше "кумот" на името на гласилото?

Тоа беше целиот Управен одбор на Заедницата, кој едногласно гласаше нашето гласило да се вика "Македонски глас".

Каков беше тајмингот на неговото излегување?

На почетокот наша идеја беше да излегува еднаш месечно, но набрзо, секако поради финансиски причини, весникот излегуваше како дво-број. Така, првата година излегоа шест негови изданија во тираж од 1.000 примероци.

Се сеќавате ли кои беа темите што ги обработуваа првите броеви на "Македонски глас"?

Сите теми беа врзани за активностите на Заедницата на Македонците во Република Хрватска. Пишувавме за животот на Македонците што живеат и работат на овие простори;

одбележувавме важни настани од нашата историја и сегашноста на Македонија; интервјуиравме повозрасни Македонци што својот животен и работен век го минале во Хрватска; а посебни страници беа одделени за културата, каде ги претставувавме големите македонски уметници, како Петлески, Тома Прошев и многу други.

Кои луѓе го сочинуваа редакцискиот одбор на "Македонски глас"?

Беше одлучено секое наше културно друштво да има по еден свој дописник во списанието, а потоа Огнен Бојаџиски, како главен и одговорен уредник одредуваше кои информации и написи ќе бидат отпечатени. Тој на оваа функција беше првите пет години од излегувањето на "Македонски глас", а потоа за главен и одговорен уредник беше избран господинот Благоја Јовановски.

На крајот од овој наш разговор, а како прв претседател на Заедницата, можете ли да ја оцените нејзината активност во изминативе години.

Уште при формирањето на Заедницата зацртавме еден поголем амбициозен план, кој, со помали или поголеми напори, успеавме да го реализираме. На почетокот, иако бевме една од најмалите заедници на малцинства во Хрватска, успеавме да станеме и една од најактивните. Во почетокот почнавме мошне скромно (без простор), но благодарение на средствата што ги добивавме од Владата на РХ успеавме да ги реализираме сите зацртани програми. Почнаа да се формираат и нови културни друштва на Македонците во поголемите градови на Хрватска, а добивме и свои простории во "Масарикова" улица. И покрај сите тие наши успеси морам да констатирам дека интересот за вклучување на Македонците во овие наши друштва не е многу голем, особено во Загреб, каде не успеавме да вклучиме голем дел од нашите интелектуалци, како и да ги привлечеме помладите. Затоа во оваа прилика апелирам кон нашите Македонци да ни се приклучат и секогаш на нашите дружења да се најдеме со пријателски и домаќински муабет, а по некогаш и со песна и игра.

M.A.B.

Луциано
Делбианко

ОСУМ ГОДИНИ ЗАЕДНО

Повод излегувањето на јубиларниот број на "Македонски глас" во интервјуто со градоначалникот др. Луциано Делбианко, поставив прашање, како еден од највисоките должностници во жупанијата, како градоначалник, а порано и жупан ги следел активностите на Македонците во Пула и Истра?

Градоначалникот д-р Луциано Делбианко:

"Некако од самото оснивачко собрание на Македонското културно друштво на Истарска жупанија "Кочо Рацин" во Пула, активно соработуваме заедно. Без оглед на тоа дали вашите активности се одвиваа во некој од мандатите, кои ги имав како градоначалник на Пула, жупан, или на некоја друга должност. Идеите на МКД "Кочо Рацин" беа свежи, нови, оригинални и со мошне широк обем, според тоа тие по своите содржини, секогаш предизвикуваа голем интерес кај сите граѓани на Пула.

Беа манифестации на културата на македонската етничка заедница, која на нашето подрачје е една од бројно појаките, но според активноста, добивав впечаток дека бројчано сте пораснале за два, три и повеќе пати, дека знаете да заинтересирате, мотивирате и покренете активност.

Дали би можеле да посочите на некоја од активностите, која особено Ве заинтересирала?

"Како не! Секоја година на пролет, "Денови на македонската култура" го ангажираат најширокото подрачје на Истра, со широк дијапазон на културни содржини од несомнен квалитет, но истовремено се појавуваат со презентирање на нашите

потенцијали и ресурси на-гостите од Република Македонија. Уште нешто интересно забележав кај вас Македонците: излетите, "Македонските ноќи" не се само собири поради навистина добрата кујна и прочуените специјалитети но секогаш ги оплеменувате со мошне квалитетни културно забавни содржини, гостувања на солисти и бендови, играорни групи, стопанственици, па свештеници дури и политичари!"

"Имате ли при тоа некоја посебна порака и забелешка?"

"Токму тоа сакав да го кажам. Вие ништо не и препуштате на случката, или стихијата но сè е планирано со одредена насока и спроведено до крај, така што ефектот никогаш не ви изостанал. По тој пат создадовме врски на тесна културна, техничка, стопанска и друга соработка со градот Велес, на кој му останав должен да му ја возвратам посетата на градоначалникот, градот и Република Македонија и тоа што поскоро. Секогаш настојувам да присуствувам на вашите манифестации, но секогаш, кога веќе сум се заинтересирал, ќе искрсне некој проблем и неодложна работа, од кои некогаш сум ги одлагал, да би ги проследил, некои од вашите активности.

Имате ли слушнато за неодамнешната турнеја на МКД "Кочо Рацин" и КУД "Уљаник" во Македонија?

В сушност иако најодговорен и јас сум граѓанин на Пула. Сигурен сум дека отворивте уште поголема широчина на соработка. Наместо цел куп работа, што ме чекаше, многу помало ќе ми беше патувањето со вас во Република Македонија.

Р.Д.

Претседателот на Република Македонија Борис Трајковски со Македонците во Загреб

Македонци во гаковачката Катедрала на миса за браќата Миладиновци

Славко Михалиќ, добитник на "Златен венец" на отворањето на Струшките вечери на поезијата во Струга

Управниот одбор на Заедницата со амбасадорот Махи Несими и членовите на Амбасадата

Од архивата на
Iz arhive Make

Во ѓаковачката Катедрала владиката Горазд ја одржа првата молитва на македонски јазик во присуство на бискупот Марин Сракиќ и Македонци од цела Хрватска

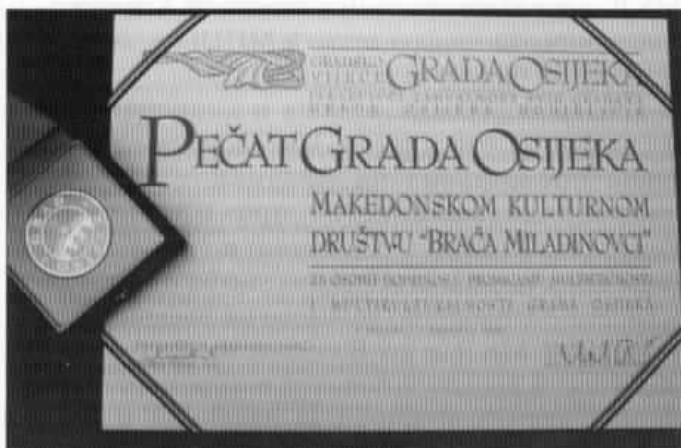

Киро Глигоров во Загреб на промоција на неговата книга: "Македонија е сè што имаме"

Македонски глас Hrvatskog glasa

Македонски штанд на културната манифестација на плоштадот во Осиек

Печат на Градот Осиек за Македонското културно друштво "Браќа Миладиновци" од Осиек

Илија
Христодулов

ИЛИЈА ХРИСТОДУЛОВ, ПРЕТСЕДАТЕЛ НА ЗАЕДНИЦАТА
НА МАКЕДОНЦИТЕ ВО РЕПУБЛИКА ХРВАТСКА

БЛАГОДАРНОСТ НА СИТЕ СОРАБОТНИЦИ

По повод десетгодишнината од излегувањето на списанието на Заедницата на Македонците во Република Хрватска - МАКЕДОНСКИ ГЛАС - разговаравме со Илија Христодулов.

Македонски глас оваа година слави десетгодишнина од излегувањето во печат на првиот број, во август 1993 година, во Скопје, како и на вториот број, печатењето го потпомогна Владата на Република Македонија. Следните броеви се печатат во Република Хрватска. Откако Владата на Република Хрватска редовно започна со финансирање на малцинските здруженија, можностите се подобрија, но какви се сега можностите за поквалитетно списание?

Од самиот почеток со работата на Македонските културни друштва во Република Хрватска кога е и формирана Заедница на Македонците, набрзо се покажа потреба за издавање информативно списание со кое би се опфатила целокупната активност на Заедницата на Македонците во Република Хрватска, на сите МКД-а, соработката со Друштвото на Хрватско-македонското пријателство и МПЦО-и, со што можиме да бидеме посебно задоволни.

Така поставената идеја и концепција за издавање на списанието *Македонски глас* му беше претставена на Владиниот Уред за национални малцинства при Владата на Република Хрватска. Од самиот почеток па еве сè до денес можам да искажам само благодарност и големо задоволство во името на Заедницата а и на сите МКД-а до Владата на Република Хрватска и Уредот за национални малцинства за финансиската поддршка за издавање на ова списание.

Како што и самите можете да видите, *Македонски глас* во споредба со поранешните броеви претрпи бројни позитивни измени: поголем број на страници, поквалитетни

прилози, опфатени се практично сите области и теми кои што се однесуваат на работата и животот на македонското национално малцинство во Република Хрватска. Во минатите десетина години *Македонски глас* имаше свои недостатоци кои се сега надминати но секогаш може и подобро, па затоа редакцијата на *Македонски глас* во согласност со Управниот одбор на Заедницата донесе одлука да се достави барање до Советот за национални малцинства и Владиниот Уред за национални малцинства за зголемување на финансиските средства за печатење на *Македонски глас*, како би можеле истиот да го печатиме во боја и со повеќе страници. Истата потреба произлезе од тоа што досега *Македонски глас* се печатеше во црно-бела техника. И со овој број на страници, додека нашите настојувања се тоа да биде во боја и со зголемен број на страници. Големото богатство на македонскиот фолклор, разновидноста на темите и бројноста на културните манифестации и денешниот напредок неизоставно го бараат тоа од нас за што искрено се надевам дека нема да имаме пречки и дека конечно *Македонски глас* ќе почне да излегува во боја и на повеќе страници.

Како, каде и на кој начин ќе се одбележи јубилејот на списанието, поточно излегувањето на свечениот број?

Управниот одбор на Заедницата во чии состав е главниот уредник на *Македонски глас* воедно и потпретседател на Заедницата, господинот Благоја Јовановски, на минатите седници донесе одлуки и за одбележување на овој јубилеј. Имено, целата оваа година е јубилејна во знакот на 100 години од Илинденското востание и државноста на Република Македонија. Тука е и десетгодишнината од излегувањето на првиот број на *Македонски глас*. По повод на овој јубилеј планирана е централна свеченост во Загреб со свечена академија и учество на бројни и видни личности од културниот, општествениот и политичкиот живот во Хрватска кои со своите залагања дадоа голем придонес во опстојноста на *Македонски глас*. Секако, по повод на оваа пригода ќе се

искаже посебна благодарност и признание на сите оние кои што го дадоа и го даваат својот придонес за издавањето на *Македонски глас* како минатите главни уредници, дописници, лектори па така и денешниве за што ја користам оваа прилика да им се заблагодарам во името на сите нас.

Дали сте задоволни од презентација на тематиката во списанието, дали тоа ја осликува дејноста во Заедницата и што по Ваше мислење би требало да се менува, дали е потребно да се воведат некои нови содржини?

Со досегашниот *Македонски глас* секако дека сум задоволен со оглед на тоа дека се работи за културен аматеризам и редакција и дописници волонтери кои што по вокација, со исклучоци, не се новинари.

Секако дека може и подобро и поквалитетно за што со сите сили се трудиме, најмногу редакцијата, дописниците, лекторите а и самиот главен уредник.

Во споредба со поранешните броеви во денешниве броеви на *Македонски глас*, видно е подобрувањето како тематско така во самиот квалитет на текстовите. Застапени се скоро сите теми и редовно се бележат сите активности на Заедницата и на МКД-а, воведена е конзуларна страница, страница за правописот и низа други теми. Секако како што споменав може и подобро па затоа во план е печатње на *Македонски глас* во боја со поголем број на страници за што има материјал и теми за пишување.

Дали треба да се менува нешто во самата концепција? Мислам дека не, но би требало да се обогати со теми од нашето секојдневие, од животот на обичниот човек низ портрети на поединци и семејства, со теми од взаемните стопански односи на двете земји и достигнувањата со прикажување и претставување на успешни поединци како во малото така и во средното и големото стопанство. За тоа секако не одлучувам сам, туку со заеднички предлози и мислења донесуваме одлуки на седниците на Управниот одбор на Заедницата за изгледот и содржините на *Македонски глас*.

Читајќи го списанието се забележува дека мал број од македонската популација во Република Хрватска се јавува со писма освен дописниците на МКД-а. Дали е таква политиката или пак нешто е друго? Мое мислење е дека треба да се биде поблизок до читателите кои што треба да учествуваат во креирањето на тематиката. Какво е вашето мислење на овој мој приговор?

Ако ја читате рубриката "Драги читатели", на 42 страница стои:

"Ве молиме за соработка со Вашите мислења, ставови и погледи. Вашите написи, коментари, огласи, реклами, соопштенија и друго треба да пристигнат до Редакцијата за да бидат објавени во наредниот број".

Тука е сè речено. Зошто се јавуваат во мал број, или не се јавуваат воопшто, не знам. Или се задоволни со текстовите па нема потреба за дополнувања или реагирања или е нешто сосема друго...? Како што гледате и самите тука не се работи за спротивна политика на уредувањето на *Македонски глас*. Секој има право да го искаже своето мислење за квалитетот па и да придонесе со свои предлози и сугестии. Секако дека го делам Вашето мислење, а и нашите напори се во тој правец да сме поблиску до читателот. Како што споменав пред малку мислам дека во "Македонски глас" недостасува токму тоа, нашето секојдневие, секојдневието на поединецот, на семејството и нивното видување на животот воопшто.

Секоја новина, секое списание па така и "Македонски глас" има своја редакција и главен уредник. На 42 страница од "Македонски глас" наведени се сите поименично. Така и секое МКД-о има свој ополномоштен дописник кој што известува за сите случки и манифестации на одделното МКД-о, тие лица се знаат кои се. Тоа е од причина да не ни се случи да се поткраде текст од непознато лице кое со некоректен и невистинит текст може да направи голема штета и покрај тоа што главниот уредник ја врши последната контрола. Но тоа не значи дека поединци не можат да се јавуваат со свои мислења. Тоа може да го сторат или преку своите дописници или директно на адреса на редакцијата на *Македонски глас*.

На чело сте на Заедницата на Македонците во Република Хрватска; колку сте Ви присутни во креирањето на Македонски глас?

Како челник на Заедницата на Македонците јас сум само прв меѓу еднаквите, сите одлуки за се, па така и за изгледот и концепцијата на списанието "Македонски глас" се донесуваат на седниците на Управниот одбор во присуство на главниот уредник кој што е воедно и потпретседател на Заедницата. Заедницата е издавач на ова списание и со тоа ја носи и одговорноста која што произлегува од тоа заедно со главниот уредник. Понатамошната работа за изборот на текстовите, уредувачката политика,

редоследот, е работа на редакцијата и главниот уредник. Со ваквата политика исклучено е поединечно креирање на "Македонски глас". Секако најголемата одговорност е на Главниот уредник господинот Благоја Јовановски на кого во оваа прилика му искажувам најдлабока благодарност во името на Заедницата за коректно, одговорно и квалитетно водење и уредување на списанието "Македонски глас". Тука се работи за списание кое се финансира од државниот буџет и според тоа мора да бидеме крајно одговорни штитејќи го угледот на сите нас па така и на земјата во која живееме Република Хрватска, и нашата татковина Република Македонија.

Најчеста тема во списанието се извештаите од Деновите на Македонската култура и различните манифестации во МКД-а во градовите каде се формирани. Мислам дека тие се организираат стихиски, секој за себе, без координација, се трошат многу повеќе средства, до кои многу тешко доаѓаме. Што се чини ваквите и слични дејности да бидат во координација со Заедницата?

Списанието *Македонски глас* постои меѓу другото со основна цел да известува, да ги следи и забележува културните манифестации и културниот аматеризам на македонското национално малцинство во Република Хрватска. Да ја информира јавноста за работата воопшто на сите МКД-а односно на Заедницата на Македонците во земјава а и пошироко.

Апсолутно не се сложувам со Вашата констатација дека културните манифестации се организираат и одржуваат стихиски. Токму спротивно од тоа, за секоја културна манифестација што ја организира одделно МКД-о или Заедницата, се знае однапред и однапред се договара на седниците на Управниот одбор. Тоа се прави заради кординирање со останатите МКД-а и со Заедницата. Бидејќи се работи за средства кои што ни се доделуваат од државниот буџет и од локалната и регионалната управа, секое МКД-о со тие средства располага најодговорно и има задача и обврска да поднесува полугодишен и годишен извештај за потрошените финансиски средства.

Освен Илинденските прослави а можеби и уште по некои манифестации, малку има меѓусебни посети меѓу МКД-а во Република Хрватска, во што е причината да не се собираат почесто Македонците од Хрватска? Во почетокот, на Сплит не му беше далеку Риека и

обратно, мислам на меѓусебните посети, но сега...?

Како што знаете и самите во текот на секоја година за одредени културни манифестации доаѓа до средби меѓу МКД-а. За жал сето тоа е условено со финансиски средства со кои што располага Заедницата односно секое МКД-о, па според тоа се планираат и остваруваат таквите средби, во границите на нашите можности. Секако дека тоа може да биде и почесто, доколку за тоа постојат реални изгледи од финансиска гледна точка, други пречки нема. На пример најодалечените МКД-а се од Пула, Осиек и Сплит, само за превоз со еден автобус потребно е некаде близу 5.000,00 кн. и кога на сето тоа ќе се додаде сместувањето и прехраната, се работи за не мали средства. Затоа таквите средби се планираат во рамките на одредени културни манифестации од посебно значење. Секако и ние би сакале да има почести средби меѓу сите нас и ова е добра прилика да се размислува и на тој начин па сето тоа да се стави во идниот план и програма на Заедницата и како програмски активности на сите МКД-а.

Вие во Риека успеавте да ги спонсорираат стопанските комори на Македонија и Приморско-горанската жупанија. Какви се досегашните резултати од вашата ангажираност?

Како што и самите знаете односите помеѓу Република Хрватска и Република Македонија се повеќе од добри, традиционални, пријателски и без отворени прашања. Според тоа нема никакви пречки за ангажирање на МКД-а и во процесот на облагородувањето и унапредувањето на стопанските односи помеѓу двете пријателски земји како билатерално па така и со предлози за излегување на трети пазаришта со заеднички напори. Во минатите години од познати причини таа соработка падна на минимум. Во 1994 година од страна на моите претходници се организира една таква стопанска средба кога во соработка со комората од Риека стопанска делегација претстојуваше во Скопје. Потоа, со моето доаѓање на чело на МКД *Илинден* благодарјќи на големото разбирање и интерес на Стопанската комора од Риека од 1997 година па сè до денес редовно секоја година се организираат стопански средби на највисоко ниво. Резултатите на таквото ангажирање видно придонесе за оживување на стопанската соработка и стоковната размена. Сметам дека тоа треба да биде и една од задачите на секое МКД-о.

В. Настески

Borislav Pavlovski

BIBLIOGRAFIJA I KOMENTAR O KNJIŽEVNIM IZDANJIMA ZAJEDNICE MAKEDONACA U REPUBLICI HRVATSKOJ

U okviru izdavačke djelatnosti Zajednice Makedonaca u Republici Hrvatskoj objavljena su u razdoblju od 1994. do 2003. godine sljedeća djela:

Ognen Bojadžiski. **Kronologija Ohridske arhiepiskopije**. Zagreb: Zajednica Makedonaca u Republici Hrvatskoj; Makedonska pravoslavna crkvena općina Sv. Zlata Maglenska, 1994, 232 str. U knjizi su objavljeni i ovi popratni tekstovi (recenzije!): prof. dr. Juraj Kolarić: *Fenomen Ohrida*, 203-218, i dr. sc. Jovan Belčovski, *Širina kronologije*, 219-223.

Goran Kalogjera. **Hrvatsko-makedonske književne veze**. 2. izdanje, dopunjeno. Rijeka: Zajednica Makedonaca u Republici Hrvatskoj, 1996, 236. str.

Mitko Treneski. **Nepobijedena smrt**. Roman. Rijeka: MKD "Ilinden" i vlastita naklada, 1997.

Ognen Bojadžiski. **Prometeji makedonski**. Zagreb: Zajednica Makedonaca u Republici Hrvatskoj i Ceres, 1999, 392. str. U knjizi su objavljene i recenzije akademika Dušana Bilandžića: *Originalna multidisciplinarnost*, 379-380, dr. sci. Gorana Kalogjere, *Neosporan doprinos kulturološkoj spoznaji*, 380-381, i akademika Blaže Ristovskog, *Polivalentno publicističko djelo*, 382-383.

Ljiljana Dimova. **Moj put / Moj pat**. Preveli s makedonskoga dr. sc. Borislav Pavlovski i Blagoja Jovanovski, prof. Ilustracije Vlasta Knezović. Zagreb: Zajednica Makedonaca u Republici Hrvatskoj, 1998, 120 str. U knjizi su tiskani ovi govori: Borislav Pavlovski,

Vjerodostojni pjesnički autoportret, 114-116, i Lujo Medvidović: *Ljiljana Dimova Peternel: Moj put*, 117-119.

Mitko Treneski. **Kraljević i luda**. Bajke. Ilustracije Anita Pilepić. Rijeka: Makedonsko kulturno društvo "Ilinden", 1999, 96 str.

Goran Kalogjera. **Racin u Hrvatskoj**. Rijeka: Hrvatsko filološko društvo (izdavač); Filozofski fakultet i Makedonsko kulturno društvo "Ilinden" (suizdavači), 2000, 120 str.

Goran Kalogjera. **Braća Miladinovi - legenda i zbilja**. Rijeka: hrvatsko filološko društvo (izdavač); Makedonsko kulturno društvo "Ilinden" i Graftrade d-o.o. (suizdavači), 2001, 152 str.

Konstantin Miladinov. **Da vidam Ohrid, Struga da vidam / Da vidim Ohrid, Struga da gledam**. Priredio, pogovor napisao i bilješke sastavio Borislav Pavlovski. Prepjevali s makedonskoga Slavko Mihalić, Zlatko Tomičić, Ljerka Car Matutinović, Ante Stamać, Luko Paljetak, Jakša Fijamengo, Mile Pešorda, Aldo Kliman, Zvonko Kovač, Borivoj Radaković, Daniel Načinović, Miroslav Mićanović i Zorica Radaković. Prijevodi s hrvatskoga Avgustina Guleska Hajdić, Todor Čalovski i Aldo Kliman. Zagreb: Zajednica Makedonaca u Republici Hrvatskoj; Pula: Zavičajna Naklada "Žakan Juri", 2001, 167 str. U prvom dijelu knjige objavljene su sve pjesme Konstantina Miladinova (dvojezično), u drugom pod naslovom "Mnogoglasje je jedinstvo" (stih Mile Pešorde!) "Pjesme hrvatskih pjesnika koji su preveli poeziju Konstantina Miladinova", a treći sadržava pogovor Borislava

Pavlovskog: *Konstantin Miladinov - Od Struge do Stambola*, 75-127, te bilješke o pjesnicima, prevoditeljici i priređivaču, 131-166.

Nadežda Žagar. **Patokazni pesni**. Osijek: Makedonsko kulturno društvo "Braća Miladinovci", 2001, 31 str. B. J. (Blagoja Jovanovski): *Beleška za avtorot*, str. 31. Blagoja Jovanovski. **Hrvatsko-makedonski odnosi kroz stoljeća**. Damir Svoboda: *Pogovor*, str. 137. *Bilješka o autoru*, str. 139. Zagreb-Osijek: Zajednica Makedonaca u Republici Hrvatskoj, 2002.

Dani Dimitrija i Konstantina Miladinova. Zbornik radova s međunarodnoga znanstvenog skupa održanog u Zagrebu i Đakovu, 23. i 24. lipnja 2001. Urednik Borislav Pavlovski. Zagreb: Zajednica Makedonaca u Republici Hrvatskoj, 2003, 201 str. Objavljeni su s Proslavom urednika, 5-6, sljedeći znanstveni prilozi: Gane Todorovski: *Miladinovci i makedonski istrajvek*, 7-14, Goran Kalogjera: *Tuga i bol kao konstante životnog puta Konstantina Miladinova*, 15-26, Borislav Pavlovski: *"Tuga za jugom" Konstantina Miladinova*, 27-39, Avgustina Guleska Hajdić: *Struškiot govor vo poezijata na Konstantin Miladinov*, 41-52, Josip Bratulić: *Josip Juraj Strossmayer i braća Miladinovi*, 53-56, Stanislav Marijanović: *Biskup đakovački Josip Juraj Strossmayer i spomen na podvig braće Miladinovih*, 57-65, Dragi Stefanija: *Štrosmajer i Makedoncite*, 67-90, Borjana Prošev Oliver: *Neki sociolingvistički aspekti jezika makedonskog preporeda*, 91-97, Vlado Pandžić: *Recepcija makedonske književnosti u hrvatskom školstvu*, 99-128, Katica Čulavkova, *Coitus methaphysicus*, 129-182, Zvonko Kovač: *Jugoistočna međuknjiževna zajednica*, 183-199.

Iz navedene bibliografije izdanja Zajednice Makedonaca u Republici Hrvatskoj može se izvesti popriličan broj zaključaka koji ukazuju na stanje u toj djelatnosti. Osvrnut ću se na samo nekoliko za mene bitnih. Statistički gledano pred nama su dvanaest knjiga različitih

žanrovskih odrednica nastalih u razdoblju od devet izdavačkih godina. Može li nas to zadovoljiti ili bismo se trebali upitati zašto ih nema više? Ili ćemo se pozabaviti žanrovskim usustavljanjem te reći da prevladavaju znanstveni prilozi (tri knjige Gorana Kalogjere od kojih su dvije tiskane u suizdavačkom statusu, jedan zbornik znanstvenih radova i knjiga s poezijom Konstantina Miladinova koja ima znanstveni komentar o njegovoj poeziji) a slijede ih publicistička djela (dvije knjige Ognena Bojadžiskog i jedna Blagoja Jovanovskog), čemu pribrajamo tri pjesničke zbirke (Ljiljane Dimove Peternel, Nadežde Žagar i Konstantina Miladinova), dok su roman i zbirka bajki Mitka Treneskog usamljeni žanrovski primjeri. Sasvim je razumljivo da su znanstvena djela i publicističke knjige najbrojnije, naročito u zadanim stvaralačko-čitateljskim (konzumentskim) okolnostima u kojima se susrećemo s potrebom za stručnom i znanstvenom literaturom iz makedonističkoga područja za obrazovne svrhe (studijske!) i interesom za povijesno-zbiljske ličnosti i događaje koji pripadaju isključivo u makedonski kulturalni kontekst ili se prepliću u obliku sveza između hrvatske i makedonske prošlosti i sadašnjosti.

Primjetno je da je većina djela napisana na hrvatskome jeziku, a tek pjesničke zbirke na makedonskom (od kojih su dvije prevedene - Ljiljane Dimove Peternel i Konstantina Miladinova - središnje pjesničke ličnosti makedonskoga preporoda odnosno makedonskoga XIX. stoljeća). Netko bi mogao primjetiti da ovakav jezični izbor (ili odnos) i nije baš najpozitivnija stvar u izdavačkoj djelatnosti jedne nacionalne zajednice, ali se odmah treba zapitati za koga se u stvari pišu i objavljuju te knjige. Naime, kome su namijenjene i do koga bi to trebale stići? Prvo, svakako do Makedonaca u Hrvatskoj pa onda u Makedoniji i na koncu u cijelom svijetu, ali isto tako i do onih čitatelja (a ti su u svakom slučaju brojniji) koji ih ne

moгу читати na makedonskom jeziku, već na hrvatskom te je sasvim opravdano objavljivati ih i na tom jeziku u Republici Hrvatskoj. Idealna bi bila dvojezična izdanja (uobičajena za poeziju!), ali takva bi bila izuzetno skupa i u ovakvim financijskim (ne)prilikama to si gotovo nitko ne može dozvoliti. Urednička nakana koja je rezultirala (uz kolegijalno odobravanje) objavljivanjem zbornika znanstvenih radova sa skupa "Dani Dimitrija i Konstantina Miladinova" na hrvatskom i makedonskom jeziku moguća je, po svemu sudeći, isključivo u takvom tipu djela (jer za njegove korisnike ne bi trebalo biti jezičnih prepreka, što se ne odnosi na širu čitateljsku populaciju). Objavljivati djela makedonskih autora ili o makedonističkoj problematici (s časnim izuzetcima!) u Republici Hrvatskoj na hrvatskom književnom jeziku najbolji je i najkraći put do šire čitateljske publike odnosno do svestranije i sveobuhvatnije promidžbe makedonske kulturne baštine, iako ta potreba ne smije onemogućiti stvaranje književnoga korpusa izvornih djela na makedonskom jeziku koji će imati dvojak status: s jedne strane izvandomovinske književnosti a s druge književnosti koja pripada makedonskoj nacionalnoj manjini u Republici Hrvatskoj. Na hrvatskoj književnoj sceni razvija se još jedan književni proces o kojem će se u budućnosti morati govoriti i pisati sa sasvim novih metodoloških i teorijskih gledišta.

Što još pokazuje ovaj kratki popis izdanih knjiga?

Pokazuje uz pozitivne pomake i određenu nesustavnost te neorganiziranost u toj izuzetno važnoj djelatnosti trajnijega značaja. Naime, objavljivanje knjiga (ali ne samo knjiga!) treba sustavno planirati, a to znači da mora postojati koordinacijsko tijelo (izdavački savjet) koji će izraditi kriterije po kojima bi se trebalo raditi. Ono bi moralo ustrojiti nekoliko biblioteka i planirati njihovu izdavačku produkciju. Da bi taj posao

funkcionirao trebalo bi se znati tko je urednik tih biblioteka (za ovakav opseg poslova bio bi dovoljan samo jedan urednik!) i kome je on odgovoran na toj svojoj dužnosti (koja bi mogla biti honorirana po količini i vrijednosti obavljenoga posla a u skladu s normativima u izdavačkoj djelatnosti). Isto tako trebalo bi razmotriti mogućnost sklapanja suizdavačkih ugovora za zahtjevnija izdanja u organizacijskom i materijalnom smislu, ali i povezivati se s odgovarajućim makedonskim (a ne samo hrvatskih) i međunarodnim institucijama (fondacijama) koje financiraju tu djelatnost. Mogućnosti ima sve više, a bilo bi ih još više kad bi profunkcionirala pretplata na izdanja Zajednice Makedonaca u Republici Hrvatskoj. Godinama se suočavamo s činjenicom da se ne mogu prodati otisnute naklade (pa čak niti knjiga kulturnoga makedonskoga književnika Konstantina Miladinova!) u kojima cijene primjeraka ne prelaze vrijednosti skromnog obiteljskog ručka! Ta činjenica govori o nečemu sasvim drugom, što i nije na čast onima koji misle da im se baš sve mora darovati umjesto da baš oni s navedenim izdanjima daruju prvo sebe pa onda svoje bližnje te rodbinu i prijatelje, obavljajući svojevrstu misiju širenja knjige koja promovira tematiku i problematiku koja im je navodno na srcu. Ispada da je put knjige do srca ponekad posut trnjem, zbog čega bi se trebalo malo potruditi u otkrivanju ljepota riječi i uzvišenih misli.

Mogao bih nabrajati cio niz prijedloga u svezi s izdavačkom djelatnošću Zajednice Makedonaca u Republici Hrvatskoj (od obilježavanja književnih datuma do sustavnog predstavljanja objavljenih knjiga u makedonskim kulturnim društvima i drugdje) kad bih bio siguran da će to okrenuti novu stranicu u drugačijem poimanju knjige koja je u razvijenom svijetu i, uz drugo, doista profitabilan posao, a ne samo potrošnja kao što neki još uvijek misle.

Borislav Pavlovski

Јагода
Тренеска-Цветичанин

СКОПЈАНКА ПО РОДУВАЊЕ, ОСИЕЧАНКА ПО ОПРЕДЕЛУВАЊЕ

Трнсет години уметничка дејност. Колку убава причина за сумирање на позитивните резултати. Времетраево на сè она што се направило и размислувања за сè она што можело поинаку или повеќе да се направи. Важно е да се остави печат на постоење. Продуктивците се во предност. Напишаното ќе остане и ќе зборува за едно време, едно делување. Репродуктивците (музичарите, глумците...) го оживуваат напишаното, често пати го осмислуваат и подаруваат на публиката. Ако не се запише тој креативен миг на плакати и во програми, на тонски и видео траки-како да не се случило.

“Во тој репродуктивен правец започна мојот пат на 2 август 1973 год. Запишано: На фестивалот “Охридско лето” 25-годишна плодна уметничка дејност на Ана Липша-Тофовиќ - алт, првенка на скопската Опера. Во црквата св. Софија, на тој светол датум и свечен чин, таа ме одбра мене за клавирски соработник. Штотуку дипломирана, во 1972 год. во класата на пијанистот Владимир Крпан од Загреб, таа ми го одреди уметничкиот пат-клавирски соработник. Ме храбреше: “Имаш смисла и чувство за заедничко креирање. Иако си млада, се чувствувам сигурно со твојата придружба. Ги нема многумина добри клавирски соработници: Андеј Јарц од Љубљана, Мирна Нохта од Загреб, Нада Кеџман од Белград, Ладислав Палфи од Скопје на прсти да ги изброим. Бави се со тоа!” - вели професорката Јагода и продолжува:

“Ја сакав и клавирската педагогија, со надарените Македончиња во Музичкото училиште во Скопје. Но, се повеќе ме обземаше креативноста во осмислувањето на музичките содржини со разни уметници: Благоја Николовски-тенор, Милка Ефтимова-меззо сопран, Борис Трајанов-баритон, Васил Атанасов-обоа, Никола Атанасов-флејта, Михајло Куфојанакис-виолина и многу други македонски репродуктивци. Концертните настани со нив на фестивалите: Охридско лето (1973, 1975, 1979, 1984, 1985, 1987); Силитско лето (1986); ЦЦ Опатијска трибина (1983); Херцег Нови (1983, 1985, 1987); Прага, Москва... беа пропратени од музичката критика: “Поуздан соработник...”, “Уз надахнута и предану сурадњу клавирстице из Скопја...” итн. - вели на крајот од нашиот разговор.

Работата на Факултетот за музичка уметност (виши уметнички соработник) во Скопје (1978-1989) и соработката со Приштинскиот истоимен факултет (1985/86) резултираше со многу настани на студенти: “Средби на музички Академии” во бивша Југославија (Белград, Загреб, Љубљана, Сараево, Нови Сад, Приштина и Скопје), но и со настан на меѓународен конкурс “Петар Илич Чајковски” во Москва (1982). Во силната конкуренција на пејачи и клавирски соработници од целиот свет, Билјана Јовановска - сопран влезе во втората етапа, а со неа и Јагода, не знаејќи

дека меѓународниот жири од 22 еминентни пеачи го оценува и нејзиното свирење. Тие и потпишаа “Диплома за најдобра клавирска придружба”.

Како член на Друштвото на музичките педагози и Друштвото на музичките уметници и самата беше член на оценувачко жири на натпреварите во Скопје (1974 - клавир) и Дубровник (1987 - камерни состави).

И тоа е печат на едно постоење, како и многуте тонски и видео записи во Македонското радио и телевизија. А не било секогаш лесно, сето тоа да се оствари и усклади со обврските на жена и мајка на две деца, Леница и Кирил.

Но уметникот не може да мирува. Со преселувањето во Хрватска (1989), во Осиек го продолжи педагошкиот пат, како проф. по клавир на Катедрата за музичка култура при Педагошкиот факултет (виши предавач), каде е и денес. Но го продолжи и “свирачкиот” пат.

Со учениците на Музичката школа “Фрањо Кухач”, како и со многу осиечки уметници (Жељка Баршиќ - обоа, Слободан Цветичанин - баритон...) музицираа низ Хрватска, но и во Пфорцхем - Германија.

Како член на МКД “Браќа Миладиновци” од неговото основање (1994) до денес, водител е на музичката секција, а од пред три години и на пеачката група “Вардарки”. Љубовта коп се што е македонско и беше “идеја водилца”

Семејството Цветичанин: Јагода, Слободан и Кирил.
Настап во Гаково на “Деновите на браќата
Миладиновци”

во оставањето печат и во оваа, втора татковина. Со сопругот Слободан - првелец на осиечката Опера и синот Кирил - виолинист, студент IV год. на Музичката академија во Загреб, настапуваа на многу концерти во Осиек, Гаково, Самобор и Загреб.

Јубиленте обврзуваат. Да се работи и понатаму - додека се може. Додека очи гледаат, прсти мрдаат по црно-белите тилки на клавирот, уши слушаат чисто свирење и пеење, до тогаш ќе трае. А следниот јубилеј? Пак ретроспектива и прашања.

Б.Ј.

ЦВЕТАНКА ШЕСТАН - ЗАГРЕБ

Поминаа повеќе од пет години од како сум активно вклучена во работата на Македонското културно друштво "Крсте Мисирков". Тогаш се запознав со нашето списание "Македонски глас". Тоа е моето четиво кое секогаш го очекувам со нестрпение. На неговите страници ги среќавам нашите Македонци кои живеат во цела Хрватска. Се радувам на нивните активности, приредби и одржувањата на македонските традиционални обичаи, а посебно на нашиот заеднички настап на Манифестацијата на културното творештво на националните малцинства во Република Хрватска.

Посебно се интересни статиите кои ги претставуваат Деновите на македонската култура во Хрватска, оти културата е како духовен мост за зближување меѓу луѓето.

Сериалот за Историјата на Македонската православна црква не запознава со нашата духовна култура која трае со векови, а со која несме доволно запознати.

Во наредните броеви очекувам да бидат претставени видни Македонци кои со својата професионална работа придонесуваат да бидеме препознати овде во нашата втора татковина Хрватска.

БЛАГОЈ ШТЕРЈОВ - ЗАГРЕБ

"Македонски глас" читам скоро од почетокот на неговото излегување. Радостен сум што ние Македонците овде во Хрватска, односно во Загреб, имаме свое списание и можност да бидеме информирани за работата на сите македонски културни друштва во Република Хрватска.

Најинтересни ми се известувањата од активностите на нашите друштва, нивните настапи пред хрватската јавност од која добиваме позитивни и похвални зборови за работата на поединечните секции.

Ме импресионираат статиите со кои се претставени Македонците кои долго време живеат и работат во Хрватска.

Во наредните броеви очекувам дека ќе добиеме повеќе информации за нашата татковина Македонија, за политичката, економската, културната и спортската дејност што досега тоа не беше присутно на страниците на нашето списание.

DR. BORKICA DUBROVSKA - SPLIT

Dr. Borkica Dubrovska, liječnica u Splitu, članica MKD "Makedonija" Split, redovita čitateljica Makedonskog Glasa, rado se odazvala našoj molbi da iznese svoje mišljenje u povodu 10. godina izlaženja Makedonskog glasa -Već dvadeset i sedam godina živim i radim u Splitu, a Makedonski glas redovito čitam sa suprugom i kćerkom, te nam je on jedina veza sa matičnom domovinom. Istovremeno, MG me objektivno informira o svim aktivnostima mojih suradodnjaka u Hrvatskoj, što me, priznajem, posebno raduje kad je u pitanju makedonski duh i kultura.

Informacije su raznovrsne. Posebno pratim našu blisku i daljnu povijest, te svaku pohvaali i na taj dio informiranja. A po neki od recepata koji se objavljuju u rubrici "Domaće ognjište" našla su mjesto i u mom jelovniku.

Čestitam vam vrijedan jubnilej 10. godina izlaženja Makedonskog glasa sa željom da i dalje kao i do sada uspješno širite neraskidivno prijateljstvo naša dva naroda Makedonije i Hrvatske

TODOR DAMJANOV - SPLIT

Todor Damjanov, umirovljenik, počasni, doživotni predsjednik MKD "Makedonija" - Split. Nastanjen u Splitu nešto više od 40 godina

Makedonski glas čitam od njegovog izlaženja, te ga još doživljam kao informator aktivnosti makedonskih društava u Hrvatskoj. U njemu pronalazim mnogo korisnih informacija, od kulture, politike, povijesti... Sa posebnom pažnjom pratim događaje i zbivanja naših predaka, te našu makedonsku kuhinju.

Čestitam vam jubilej i želim uspjeha u daljnjem radu, sa željom da postanete mjesečnik.

Kao stalni čitatelj MG-a Damjanov nas je zamolio da iznesemo i neke njegove prijedloge oko uređenja MG-a. - Predlaže neke nove rubrike koje bi MG-a trebao imati:

- Aktualna zbivanja na relaciji Hrvatska - Makedonija;
- Važni događaji i datumi iz povijesti makedonskog naroda;
- Osvrt na zaslužne ličnosti makedonskog podrijetla;
- Prikaz aktivnosti pojedinih makedonskih udruga i društava u Hrvatskoj;
- Kronika o životu i djelovanju vjernika MPC-a u sklopu MPCO-a u Hrvatskoj;
- Tradicija i običaji makedonskog naroda kroz stoljeća, posebno izraženo kroz crkvene blagdane;
- O makedonskom jeziku i pravopisu;
- Kulinarstvo na makedonski način, s receptima;
- Vijesti iz ostalih makedonskih udruga - društava u svijetu;
- Kutak za djecu;
- Križaljka.

ВЕЛИМИР ЛОЗАНОВСКИ - РИЕКА

Македонски глас како едино печатено списание на Македонците во Република Хрватска е од голема важност, каде е можно де се искажат дејностите на здруженијата во Република Хрватска. Списанието го читам редовно од првиот број и ми служи како информација за пратење на сите настани во другите друштва. Се носам со мисла да би требало поред многуте рубрики, и рублика со осврт на проблемите, со кои се сраќаваат многу наши сонародници, посебно постарите генерации. Моја искрена честитка за десетогодишнината и малиот jubilej.

ВАСКА ЛИВАЈИЌ - РИЕКА

Списанието редовно го читам. Голема благодарност на уредниците кои се трудат да ова едино списание на Македонците во Република Хрватска излегува редовно и ни дава осврт на многу информации за културните дејности на здруженијата а и многу прилози од сегашното битие во Македонија. Задоволна сум со тематиката, но би било подобро да бидат повеќе прилози од здруженијата за нивните дејности, што би не, на некој начин повеќе зближувало. Честитки до сите оние кои го чинеле и чинат ово списание. Честитка за jubilejот.

ЈАГОДА ЈАНИЌ - ОСИЕК

Со гордост можам да кажам дека сум редовна читателка на Македонски глас. Задоволна сум со содржината на списанието и мислам дека треба во идната да се печати во боја и да излегува шест пати годишно.

Ви го честитам претстојниот јубилеј и ви посакувам уште многу години плодна и успешна работа.

ПЕТАР ДИМОВСКИ - ОСИЕК

Ве поздравувам сите од Редакцијата на Македонски глас и ви го честитам јубилејот, со искрени желби за ваш успешен развој во сферата на информирањето на нас Македонците во Хрватска, како што впрочем тоа го правите до сега. Секој број од списанието со големо внимание го читам бидејќи во него наоѓам интересни содржини. Предложувам да се печати списанието во иднина во боја.

До Македонски глас !

Со оглед на тоа што во декември месец ќе се печати јубиларен број на Македонски глас, поточно за неговото десетогодишно излегување во Република Хрватска, си земам за дозвола да ви се јавам и воедно да Ви честитам на Вас и на Вашите предходници, кои сесрдно се трудевите да со ова списание ги информирате своите читатели, и ни простиравте информации за дејностите во здруженијата во Република Хрватска. Еден сум од редовните читатели на Македонски глас од првиот број, па мислам дека неговото постоење е нужно и корисно посебно за младите нараштаи кои малку контактираат со постојбината од нивните родители. Немам некои посебни забелешки на тематиката, но можеби би требало во следните броеви повеќе да се води сметка за бистрината на фотографиите, па и повеќе информации од здруженијата. Моја искрена честитка и до читателите, со порака да настојат редовно да го читаат и бидат негов потпорник за неговиот опстој.

проф. Левко Цветковски, Ријека

КАКО БРОИ ЗОКИ ПОКИ

Почна Зоки да учи да брои. Му покажаа кои се бројките до десет, тој ги повторуваше цел ден и сите помислија дека ги научил.

Вечерта дојдоа гости и му донесоа на Зоки кесе карамели.

- А, - рече бабата - не знаете вие, Зоки умее да брои до десет!

- Да видиме - извикаа гостите - ако умее, тогаш нека ги изброи карамелите што му ги донесовме.

- О, тоа е најлесно - рече Зоки - веднаш! Тој ги растури карамелите пред себе и почна.

Една карамела - вели Зоки и одделува настрана една карамела - две карамели... три карамели...

- Браво, браво! - велат гостите.

- Три карамели... - повторува

Зоки, а тоа што остана! Тој застанува и не може да продолжи понатаму.

Мајка му му помага:

Че...че...

Четири! - се сеќава храбро Зоки и бликнува во радост: - Четири! Знаев јас, четири!

Ајде понатаму! - го поттикнуваат гостите. Зоки пак застанува.

- Пе...пе... - одново го храбри мајка му, а тој знае во неа за да ѝ ги погоди мислите.

- Пе...? - се прашува, но одеднаш се сеќава: - Пет! Пет, Пет, Пет!

- Понатаму, понатаму! - викаат нестрпливо гостите.

Но Зоки Поки ја врти карамелата во рацете, се вртка, гледа во мајка си, па сепак не може да си спомне која бројка доаѓаше по пет.

И неочекувано за сите тој си ја става карамелата в уста.

- Оваа не е за броење, - вели, - не чини!

- Па и оваа не чини - вели Зоки и за следната карамела. - Пих, какви карамели сте ми донеле!

Гостите го гледаат и се потсмевнуваат.

- Зарем и другите карамели не се за броење и не чинат? - го прашува еден чичко.

- Чекајте првин да ги пробам - не се збунува Зоки - а потоа ќе ви кажам дали се за броење.

И една по една, Зоки си ги става карамелите в уста.

Најпосле, тој зачуден извика:

- О, па веќе нема карамели за броење!

Оливера Николова

СНЕЖНИ ЦВЕКИЊА

Една,
две,
три,
пет -
снегулките летаа
на земјата цветаа
ко најубав цвет...,
Се закити со нив -
градината,
падината
и целиот свет...

КАЈСИЈА И ПРАСКА

Кајсијата и праската, лично,
си ја бараат својата сличност,
и си светат кој нав до каде,
тука нема што да се додаде:
без нив и ти, можеби си видел,
во бавчата потемно ќе биде.

Петре М. Андреевски
(од „Касни порасни“)

Во што е разликата
Овие два цртежа на прв поглед се
сосем исти. Но, сепак, тие се
разликуваат во неколку детали.
Во кои?

ТАВА СО ПИЛЕШКО

Потребно: еден и пол килограм пилешко месо (три грба и два пилешки копани), две тегли со сечени печурки, една главица кромид, половина килограм ренден кашкавал ајдамер, две павлаки, масло, брашно, млеко, сол, вегета и магдонос

Најпрвин се вари пилешкото месо, се чисти од коските и се сече на поголеми парчиња. Главицата кромид ситно се сечка и се попржува во загреано масло заедно со печурките.

Во земјена тава најпрвин се реди пилешкото месо, потоа печурките, малку вегета и магдонос.

Врз сето тоа се ренда кашкавал и се премачкува со павлака. Уште еднаш се повторува редувањето. Потоа на масло се попржуваат две лажици брашно и се додава 2.5 децилитри млеко. Оваа смеса се истура преку целата тава. Последниот слој се реди со преостанатото месо. Се пече околу 40 минути на 200 степени.

Откако ќе се извади тавата од рерна, треба да поистине и се премачкува со остатокот од павлаката.

Се служи со гарнир од компири и со сезонската салата.

ДРАГИ ЧИТАТЕЛИ!

Ве молиме за соработка со ваши мислења, ставови и погледи.

Вашите написи, коментари, огласи, реклами, соопштениеја и друго треба да пристигнат на Редакцијата за да бидат објавени во наредниот број.

ЗАБЕЛЕШКА: коментарите објавени на страниците на ова списание со потписи на авторите се мислења на истите и не секогаш тие го одразуваат мислењето на Редакцијата. Редакцијата е одговорна само за текстовите без потпис. Материјалите испратени на адреса на ова списание стануваат негова сопственост, освен ако за тоа претходно е постигната поинаква согласност.

GLASILO ZAJEDNICE MAKEDONACA U REPUBLICI HRVATSKOJ СПИСАНИЕ НА ЗАЕДНИЦАТА НА МАКЕДОНЦИТЕ ВО РЕПУБЛИКА ХРВАТСКА

Главен уредник:
БЛАГОЈА ЈОВАНОВСКИ

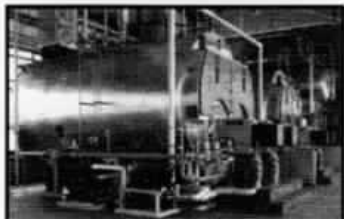
Редакција:
Марко Паризоски (Загреб),
Владо Настески (Риека),
Ивица Луетиќ (Сплит),
Слободан Кузевски (Осиек),
Ратко Димовски (Пула),
Августина Гулеска - Хајдиќ (Задар).
Компјутерска обработка: Љупчо Таневски
Лектура: Августина Гулеска - Хајдиќ
Ova glasilo tiska se uz materijalnu potporu
Ureda za nacionalne manjine Vlade Republike
Hrvatske.

Nakladnik: Zajednica Makedonaca u Republici
Hrvatskoj, Zagreb, Masarykova 16/1,
tel./fax: 01/4872-655

За издавачот: ИЛИЈА ХРИСТОДУЛОВ
Tisak: Gradska tiskara Osijek d.d.

Temeljom odredaba čl. 58 stav 3 Zakona o javnom
informiranju RH (N.N. br. 22/1992. g.) novine su
prijavljene i registrirane pod br. 421 u Ministarstvu
kulture i prosvjete - Sektor informiranja - 14.7.1993. g.

Prema mišljenju Ministarstva kulture i prosvjete Republike
Hrvatske broj 532-03-1/7-94-01 od 10. svibnja 1994. g. ova
tiskovina oslobođena je plaćanja poreza na promet.

1993 - 2003

Termopogon

ZA TRGOVINU I USLUGE, Lojenov prilaz 6, 10 000 Zagreb,
Tel./fax: xx385/1-6601-951, Mob: xx385/6601-951
E-mail: termopogon@net.hr

Montaža i puštanje u probni pogon kompletnih kotlovskih postrojenja u industriji sa cjelokupnom pratećom opremom, loženim tekućim, plinovitim i krutim gorivom.

*Servisiramo, održavamo
i vršimo rekonstrukcije
uključujući i šamotiranje
postojećih kotlovskih
postrojenja. Vršimo
isporuku pojedinačne
opreme kao:*

- KPV i TPV (kemijska i termička priprema vode),
- oprema za sagorijevanje plamenika za tekuće, plinovito i kombinirano (plin-ulje) gorivo,
- opremu za loženje krutog goriva kompletno sa odgovarajućim dimenzijama i kvalitetom svih vrsta ložišta i roštiljnica uključujući transportere, bunkere, ventilatore i ostalo,
- sve vrste rezervnih dijelova za sve vrste kotlova, proizvod TPK Zagreb,
- podešavamo proces izgaranja računalnom analizom dimnih plinova,
- kontroliramo kvalitetu KPV i TPV (kemijski i termički pripremljene vode), kotlovskoj i kondenznoj, te rješavamo probleme vezane uz kvalitetu vode
- vršimo kompletne preglede (defektaža) na kotlovskim postrojenjima. Nakon defektaže u pismenom obliku dajemo stručne savjete o mogućim popravcima ili zamjeni starel/istrošene, odnosno dotrajale opreme novom,
- poslužujemo i rukovodimo kotlovskim postrojenjima u industriji sa svojim stručnim osobljem,
- vršimo nadzor nad opisanim radovima.

Naše dugogodišnje iskustvo stečeno je u Tvornici parnih kotlova iz Zagreba u proizvodnji, te montaži u tuzemstvu i inozemstvu. U 10 g. postojanja, od malog poduzeća smo prerasli u srednje poduzeće sa 5 stalno zaposlenih djelatnika, te nizom vanjskih suradnika. Zajedničkim zalaganjem i radom ostvarili smo i niz zapaženih uspjeha (2002. g. TERMOPOGON d.o.o. je ušao u 1% najproduktivnijih poduzeća u RH). Tijekom godina pružali smo usluge servisiranja i održavanja u velikom broju poduzeća u Republici Hrvatskoj i inozemstvu (uključujući i Republiku Makedoniju), među kojima istaknuto mjesto zauzima i vodeće poduzeće u prehrambenoj industriji iz Zagreba, čije kotlovsko postrojenje na obostrano zadovoljstvo održavamo više od 2 godine. Naš cilj je pružanje vrhunske kvalitete usluga u energetici uz odnos s klijentima koji jamči dugogodišnju suradnju i poslovno zadovoljstvo.

Srdačan pozdrav,

M. Đordevski

goran kalogjera

hrvatsko-
makedonske
književne
veze

Liljana Dimova Peternel

Moj put

KRONOLOGIJA
OHRIDSKE
ARHIEPISKOPIJE

Opisao: BOZADŽSKI

Opisao: BOZADŽSKI

PROMETEJI
MAKEDONSKI

Да видам Охрид. Струга да видам
Da vidim Ohrid, Struga da gledam

Konstantin Miladinov

Esko
Todorovski
Goran
Kalogjera
Biserka
Pamukci
Biserka
Pamukci
Veselina
Todorova
Kalogjera
Josip
Bratović
Stavros
Martićević
Draža
Stanković
Borjana
Pamukci
Draža
Stanković
Vesela
Pamukci
Katica
Cvetković
Zvezda
Kalogjera

DANI
DIMITRIJA
I
KONSTANTINA
MILADINOVA

Prvi put objavio u hrvatskom jeziku
prevođenjem iz
izdanja u Zagrebu i Beogradu
2012. godine

Uredništvo
i štampa: Zvezda
Kalogjera

Наслови
на книги
издадени од
Заедницата на
Македонците
во Република
Хрватска

BLAGOJA JOVANOVIĆ

HRVATSKO-
MAKEDONSKI
ODNOSI KROZ
STOLJEĆA

